

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.Ιλ3Γ(ε)

ΤΑΞΗ: Γ΄ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ / ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ

Ημερομηνία: Τετάρτη 4 Μαΐου 2016
Διάρκεια Εξέτασης: 3 ώρες

ΕΚΦΩΝΗΣΕΙΣ

ΟΜΑΔΑ Α΄

ΘΕΜΑ Α1

Να δώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω ιστορικών όρων:

- α)** Εθνικά κινήματα
- β)** Συνθήκη Νεϊγύ
- γ)** Συνδιάσκεψη Μονάχου (29 Σεπτεμβρίου 1938)

(Μονάδες 15)

ΘΕΜΑ Α2

Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν γράφοντας στο τετράδιό σας τη λέξη «Σωστό» ή «Λάθος» δίπλα στον αριθμό που αντιστοιχεί στην κάθε πρόταση.

- 1.** Με τη Συνθήκη Ειρήνης των Παρισίων (30 Μαρτίου 1856) η Πύλη εξασφάλισε το δικαίωμα συμμετοχής της στο σύστημα ασφαλείας των μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης.
- 2.** Η Συνθήκη του Βουκουρεστίου (28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1913) άφηνε ανοικτά το ζήτημα των ελληνοβουλγαρικών συνόρων και αυτό των νησιών του Ανατολικού Αιγαίου.
- 3.** Το Σύμφωνο Μπριάν-Κέλογκ κήρυττε τον πόλεμο «εκτός νόμου».
- 4.** Ο Μαχάτμα Γκάντι υπήρξε υποστηρικτής της μη βίας κατά τον 20^ο αιώνα.
- 5.** Με τη Συνθήκη του Μάαστριχτ προβλεπόταν η ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας (ΕΟΚ).

(Μονάδες 10)

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.Ιλ3Γ(ε)

ΘΕΜΑ Β1

Ποιες πολεμικές επιχειρήσεις οδήγησαν στη διαδοχική συνθηκολόγηση της χιτλερικής Γερμανίας και της Ιαπωνίας;

(Μονάδες 12)

ΘΕΜΑ Β2

Να αναφερθείτε στους πολιτικούς και οικονομικούς στόχους που εξυπηρετούσε η ένταξη της Ελλάδας στην ΕΟΚ και στη Συνθήκη Προσχώρησης (28 Μαΐου 1979).

(Μονάδες 13)

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ

Με βάση τα παραθέματα και τις ιστορικές σας γνώσεις, να αναφερθείτε στις επιδιώξεις και στα επιτεύγματα των εθνικών κινημάτων των Σέρβων (ως τον Α΄ Παγκόσμιο Πόλεμο) και των Βούλγαρων (ως το 1878).

(Μονάδες 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

[...] μόλις η Ρωσία μπόρεσε να επιβάλει την ειρήνη στην Τουρκία με τη Συνθήκη του Αγίου Στεφάνου (3 Μαρτίου 1878), ενδιαφέρθηκε κυρίως για τη δημιουργία μιας μεγάλης Βουλγαρίας. Οι όροι που αφορούσαν τη Σερβία αποφασίστηκαν στη διάρκεια του Συνεδρίου του Βερολίνου [...] Αναγνωρίστηκε η πλήρης ανεξαρτησία της ηγεμονίας συμβολιζόμενη από την κατάργηση του φόρου που κατέβαλε ως τότε στη Πύλη, και το έδαφός της αυξήθηκε πιο εκτεταμένα από ό, τι είχε προβλεφθεί στον Άγιο Στέφανο ύστερα απ' την απόδοση της περιοχής της Νις. [...]

Τα πλεονεκτήματα που πέτυχε η Σερβία στη Συνθήκη του Βερολίνου περιελάμβαναν ένα επικίνδυνο μειονέκτημα. Η Αυστρία ανελάμβανε στην πραγματικότητα τη διοίκηση της Βοσνίας και Ερζεγοβίνης, σε «προσωρινή βάση», καθώς και το δικαίωμα να διατηρεί φρουρά στη γειτονική επαρχία του Νόβι Παζάρ. [...] Η Αυστρία περικύκλωνε τη μικρή Σερβία απαγορεύοντάς της κάθε διέξοδο προς τη θάλασσα. [...]

Το τραγικό πεπρωμένο της Σερβίας βρέθηκε από τότε χαραγμένο πάνω στο χάρτη. [...]. Θα υποτασσόταν σε μια Αυστρία, η οποία αφού είχε προσθέσει νέους σλάβικους πληθυσμούς στους Κροάτες, Δαλματούς και Σλοβένους, υπηκόους ήδη της αυτοκρατορίας της, θα ενσωμάτωνε την τελευταία αυτή νησίδα που είχε παραμείνει ανέπαφη μέσα σε περιοχές στις οποίες κυριαρχούσε εκείνη για να πραγματοποιήσει

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.Ιλ3Γ(ε)

την ένωση των Σλάβων του νότου υπό την αιγίδα της; Ή με τη βοήθεια της Ρωσίας, θα κατόρθωνε η Σερβία να απομακρύνει αυτό το εμπόδιο και να επιτελέσει ίδια αυτή την αποστολή;

R. Ristelhueber, Ιστορία των βαλκανικών λαών, σ. 148-150, εκδ. Παπαδήμα.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Στις καγκελαρίες εκτιμούσαν ότι η δημιουργία μιας μεγάλης Βουλγαρίας με τα σύνορα που προσδιορίστηκαν στον Άγιο Στέφανο ήταν απαράδεκτο σχέδιο και αντίθετο προς τις διατάξεις της συνθήκης του Παρισιού που αποτελούσαν εγγύηση για την ακεραιότητα της Τουρκίας. Έπρεπε πάση θυσία να αναθεωρηθεί η συνθήκη. Περισσότερο απ' όλους ύψωνε τη φωνή της η Μεγάλη Βρετανία. [...]

Η κυβέρνηση του τσάρου, μπροστά στις επίμονες διαμαρτυρίες της Μεγάλης Βρετανίας [...] ύστερα από τρεις μήνες διστακτικότητας, συμφώνησε να τεθεί το έργο της σε επανεξέταση. Αυτό υπηρξε αντικείμενο του Συνεδρίου του Βερολίνου.

Η «Μεγάλη Βουλγαρία» βγήκε ακρωτηριασμένη, έχοντας διαιρεθεί σε τρία τμήματα. Στο Βορρά, η έκταση που περιλαμβάνεται μεταξύ του Δούναβη και της οροσειράς των Βαλκανίων κηρύχθηκε αυτόνομη ηγεμονία με πρωτεύουσα τη Σόφια, παραμένοντας ωστόσο υπό την επικυριαρχία του Σουλτάνου. Με την ονομασία Ανατολική Ρωμυλία, η περιοχή που εκτείνεται μεταξύ της οροσειράς των Βαλκανίων και της Ανδριανούπολης παρέμεινε Οθωμανική επαρχία, αλλά ένας χριστιανός κυβερνήτης που οριζόταν με κοινή συμφωνία μεταξύ της Πύλης και των Δυνάμεων και κατοικούσε στη Φιλιππούπολη θα τη διοικούσε για μια περίοδο πέντε ετών. Όσο για τη Θράκη και τη Μακεδονία, αυτές αποτελούσαν αντικείμενο καθαρής και απλής απόδοσης στην Τουρκία.

R. Ristelhueber, Ιστορία των βαλκανικών λαών, σ. 180, εκδ. Παπαδήμα.

ΘΕΜΑ Δ

Αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις και τις πληροφορίες του ιστορικού παραθέματος να αναφερθείτε στο ζήτημα του Πόντου και την προσπάθεια δημιουργίας ανεξάρτητου κράτους, εξετάζοντας τις παραμέτρους που επηρέασαν τις αποφάσεις όλων των εμπλεκόμενων φορέων.

(Μονάδες 25)

ΚΕΙΜΕΝΟ

Σημαντικότερη όμως κίνηση ήταν αυτή που ξεκίνησε στη Γαλλία από τον Κ. Κωνσταντινίδη, Έλληνα από την Κερασούντα, το φθινόπωρο του 1917, με στόχο τη δημιουργία ανεξάρτητης Ελληνικής Δημοκρατίας στον Πόντο. [...] Έτσι, την 1η Οκτωβρίου του 1917 (ν.η.) με πρωτοβουλία του οι Πόντιοι του Παρισιού ίδρυσαν τον Εθνικό Σύνδεσμο του Πόντου (League Nationale du Pont), που έθετε ως σκοπό του τη δημιουργία ανεξάρτητης Ελληνικής Δημοκρατίας στον Πόντο. Ανάλογες

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.Ιλ3Γ(ε)

ποντιακές οργανώσεις είχαν ιδρυθεί από το καλοκαίρι στη Ρωσία και στην ελεύθερη Ελλάδα (Θεσσαλονίκη, Αθήνα, Καβάλα κ.α.) με αρχικό στόχο να βοηθήσουν τους πρόσφυγες Έλληνες που κατάφεραν να διαφύγουν από τους διωγμούς στον Πόντο. Αργότερα όμως και αυτοί υποστήριξαν τη δημιουργία ανεξάρτητου κράτους. Ο Κωνσταντινίδης βάσει επιχειρημάτων, κυρίως ιστορικών και πληθυσμιακών, έθεσε αρχικά ζήτημα αυτόνομου Πόντου εντός της Ρωσίας και στην περίπτωση μη προσάρτησης των περιοχών αυτών στη Ρωσία, υποστήριξε τη δημιουργία ανεξάρτητης Ελληνικής Δημοκρατίας του Πόντου, στόχο που υποστήριξαν οι Έλληνες και ιδιαίτερα αυτοί του ρωσοκρατούμενου Πόντου που φοβόντουσαν ότι σε περίπτωση επανάκτησης του από τον οθωμανικό στρατό θα εφαρμοζόταν και εκεί το νεοτουρκικό πρόγραμμα εξόντωσης των Ελλήνων. Ο Κωνσταντινίδης το επόμενο διάστημα προχώρησε σε περαιτέρω ενέργειες προκειμένου να προωθήσει το ζήτημα, όπως το Συνέδριο στη Μασσαλία τον Φεβρουάριο του 1918 και τις επαφές με τους Αρμενίους, μολονότι οι εξελίξεις στον πόλεμο με την αποχώρηση των Ρώσων και την ανακατάληψη της Τραπεζούντας από τον οθωμανικό στρατό ήταν αρνητικές.

[...]

Στο διπλωματικό πεδίο οι Έλληνες του Πόντου προσπάθησαν να κάνουν γνωστές στο Συνέδριο Ειρήνης στο Παρίσι τις εθνικές τους διεκδικήσεις. Εξ αρχής ο εκτοπισμός και η εξόντωση των Ελλήνων υπήρξαν βασικό επιχείρημα στο οποίο στηρίζονταν οι διεκδικήσεις από ελληνικής πλευράς και γι' αυτό αποτέλεσε βασικό αίτημα στο πλαίσιο της διεκδίκησης της ανεξαρτησίας ο επαναπατρισμός των εκτοπισμένων και των προσφύγων. Αλλά και η ελληνική κυβέρνηση ήδη πριν από το τέλος του πολέμου τον Σεπτέμβριο του 1918 ζητούσε την επιστροφή όλων των εκτοπισμένων και την αποκατάστασή τους και διεκδικούσε περιοχές με πυκνό ελληνικό πληθυσμό σε περίπτωση διάλυσης της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας ή πρότεινε ως εναλλακτική λύση τοπική αυτονομία. Ωστόσο, στην παρουσίαση των ελληνικών εθνικών διεκδικήσεων από τον Βενιζέλο στις 17/30 Δεκεμβρίου 1918, πριν από το Συνέδριο της Ειρήνης, ο Πόντος ήταν η μόνη ελληνική περιοχή που δεν διεκδικούσε η Ελλάδα και η μόνη ελληνική περιοχή την οποία εμμέσως δεν εκπροσωπούσε ο Βενιζέλος, για την οποία πρότεινε να περιληφθεί το μεγαλύτερο μέρος της στην Αρμενία. Επιδίωξε όμως την επιστροφή των Ελλήνων εκτοπισμένων και προσφύγων στον Πόντο ήδη από το τέλος του πολέμου, λόγω της απελπιστικής κατάστασης των προσφύγων αλλά και λόγω της δυνατότητας να χρησιμοποιήσει τους πληθυσμούς αυτούς ως διαπραγματευτικό χαρτί σε πιθανή ανταλλαγή τους με τους μουσουλμανικούς πληθυσμούς της δυτικής Μ. Ασίας, προκειμένου να ενωθεί η δυτική Μ. Ασία με την υπόλοιπη Ελλάδα.

[...]

Μετά την αρνητική στάση της αμερικανικής πλευράς στο ζήτημα του Πόντου, το ναυάγιο των προσπαθειών της ελληνικής κυβέρνησης μέσω ενεργειών του συνταγματάρχη Καθενιώτη για εξασφάλιση έγκρισης από τους Βρετανούς σε στρατιωτική επέμβαση του ελληνικού στρατού στον Πόντο και τον συστηματικότερο διωγμό των Ελλήνων από τον Κεμάλ, ο Χρύσανθος προχώρησε σε

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΑ ΘΕΜΑΤΑ 2016
Β΄ ΦΑΣΗ

E_3.Ιλ3Γ(ε)

συνομιλίες με τους Αρμενίους στα τέλη Δεκεμβρίου 1919 με αρχές Ιανουαρίου του 1920 στην Τιφλίδα και στο Εριβάν. Οι συνομιλίες κατέληξαν στις 3/16 Ιανουαρίου 1920 σε συμφωνία αρχικά για δημιουργία Ποντο-αρμενικής Ομοσπονδίας και κατόπιν σε στρατιωτική συμφωνία για απόβαση ελληνικού στρατού στην Τραπεζούντα. Η συμφωνία αυτή όμως γρήγορα έπεσε στη λήθη και δεν έγινε ούτε καν προσπάθεια εφαρμογής της.

Μετά τον Ιούνιο του 1920 η αλλαγή της στάσης του Βενιζέλου έναντι του ζητήματος του Πόντου και, η εκπόνηση σχεδίου στρατιωτικής κατάληψης του Πόντου σε συμφωνία με τους Βρετανούς έφερε νέες ελπίδες για επίλυση του ζητήματος. Η αποτυχία όμως του Βενιζέλου στις εκλογές του Νοεμβρίου του 1920 ματαίωσε αυτό το σχέδιο, καθώς η διάδοχη κυβέρνηση δεν ενδιαφέρθηκε ιδιαίτερα για το ζήτημα. Στη δε Συνθήκη των Σεβρών (28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1920) δεν προβλεπόταν καμία ρύθμιση για το ζήτημα του Πόντου παρά τις προσπάθειες του Κωνσταντινίδη, που σε υπόμνημα του επικαλούνταν τους διωγμούς που υφίσταντο οι Έλληνες προκειμένου να δοθεί στον Πόντο η πολυπόθητη ανεξαρτησία.

Ε. Γεωργανόπουλος, «Ο διωγμός των Ελλήνων του Πόντου και οι εθνικές διεκδικήσεις τους (1914-1922): μια σχέση αλληλεξάρτησης», Η σφαγή των Ποντίων-Οι πόλεις, η ζωή τους, ο όλεθρος, Ε-Ιστορικά, Ελευθεροτυπία, σ.118-124